УВКБ ООН В УКРАЇНІ ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА

ЕКСТРЕНА ДОПОМОГА З ЖИТЛОМ

УВКБ ООН та НУО - партнери працюють у найбільш постраждалих від війни громадах України та допомагають людям зробити терміновий ремонт житла. © «Янголи спасіння» /Олексій Гутник

ОГЛЯД СИТУАЦІЇ. *Згідно з «Оцінкою потреб України на відновлення та відбудову (RDNA4)» війна в Україні призвела до руйнувань або пошкоджень понад 2,5 млн одиниць житла. Відповідно, мільйони українців потребують різних типів підтримки в цій сфері. УВКБ ООН підтримує такі групи населення:*

- *Люди на територіях, які й далі безпосередньо потерпають від бойових дій та потребують допомоги з проведенням термінових ремонтів житла.*
- *Люди, які залишаються або повернулися в постраждалі від війни громади та які потребують підтримки з ремонтом пошкодженого житла.*
- *Люди, які впродовж тривалого часу є внутрішньо переміщеними особами та потребують житла на середньо- та довгостроковий період.*

Програма допомоги з житлом від УВКБ ООН в Україні. *Програма спрямована на забезпечення належного житла для найбільш вразливих людей, які постраждали від війни: внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та людей, які залишилися або повернулися до місць постійного проживання. Згідно з «Регіональним звітом УВКБ ООН щодо намірів №6», біженці та ВПО повідомили, що наявність засобів для існування та житла є ключовим чинником для довгострокового та гідного повернення. Підходи УВКБ ООН до вирішення цих питань враховують місцеву специфіку та сприяють відновленню та реалізації довгострокових рішень.*

*КЛЮЧОВІ ДОСЯГНЕННЯ ЗА ПЕРІОД З ЛЮТОГО 2022 РОКУ**

449 000 людей отримали допомогу у вигляді наборів доремонтних матеріалів безпосередньо після обстрілів

40 000 пошкоджених будинків відремонтовано

248 збірних модульних будинків встановлено

У **70** багатоповерхових житлових будинках відремонтовані місця загального користування для полегшення процесу отримання компенсацій за пошкоджене житло

Реалізовано **5** проєктів щодо багатоквартирного соціального житла для ВПО

2 089 сім'ям ВПО надано допомогу в оренді житла на півроку в рамках Ініціативи з ринкової оренди житла

194 місця тимчасового проживання (МТП) відремонтовано із залученням партнерів, ще **33** МТП – безпосередньо УВКБ ООН

660 будинків, які не використовувалися певний час або нещодавно придбаних ВПО, відремонтовано та пристосовано для проживання ВПО

** Цифри можуть коригуватися. Використано загальний річний показник.*

Надання наборів доремонтних матеріалів:

➔ **Набори доремонтних матеріалів.** Протягом першого кварталу 2025 року понад **22 349** домогосподарств (приблизно **38 700 людей**) отримали набори доремонтних матеріалів через партнерів УВКБ ООН. Крім цього, підтримку отримали понад **172 об'єкта цивільної інфраструктури** (освітні, медичні, адміністративні заклади та об'єкти історичної спадщини) по всій Україні. Допомогу було надано у 19 областях, найбільша частка якої припадає на Донецьку (35%), Харківську (15%), Дніпропетровську (13%) та Сумську (13%) області.

➔ **Допомога з монтажем після надання доремонтних матеріалів.** Партнери УВКБ ООН надавали технічну допомогу та встановили доремонтні матеріали найбільш вразливим родинам, які не можуть встановити їх самотужки. Цю допомогу отримали **363** домогосподарства.

Довгострокові ремонти житла:

➔ **Ремонти із залученням підрядників.** У першому кварталі 2025 року допомогу з ремонтом будинків отримали **322 домогосподарства** (майже **650 людей**). Ремонти проводили місцеві будівельні компанії, з якими УВКБ ООН уклало відповідні договори.

➔ **Матеріали та грошова допомога на проведення ремонтів.** Ще **204 домогосподарства (майже 540 людей)** отримали грошову допомогу на придбання будівельних матеріалів або безпосередньо отримали будівельні матеріали, зокрема покрівельні матеріали, дошки, двері та вікна, гідро- та теплоізоляційні матеріали. **11 463 особи** отримали допомогу впродовж осінньо-зимового періоду 2024-25 рр. у вигляді наборів для сезонного утеплення житла або печей на твердому паливі.

➔ **Модульні будинки.** У **2024 році** УВКБ ООН встановило **149 модульних будинків**. Зараз триває монтаж ще **150 будинків** для людей, чиї домівки були зруйновані або які залишили місця постійного проживання. Ці збірні будинки українського виробництва встановлюються на власних земельних ділянках, що дає сім'ям змогу залишатися або повертатися додому, якщо вони бажають.

➔ **Майстерні на колесах.** У 2024 році виїзні бригади надали понад **400 домогосподарствам** (900 осіб) з вразливостями технічні консультації та потрібний інструмент, а також встановили вікна, двері та відремонтували дах. УВКБ ООН і далі працює в цьому напрямі та ідентифікує домогосподарства, які потребуватимуть такої допомоги у 2025 році.

Поліпшення умов проживання та збільшення кількості місць у МТП:

- **Поліпшення умов проживання та збільшення місць у МТП.** Станом на кінець 2024 року УВКБ ООН відремонтувало **десять МТП** та надало будівельні матеріали для ще **шістьох МТП** у Вінницькій, Дніпропетровській, Запорізькій, Полтавській та Харківській областях. У першому кварталі 2025 року УВКБ ООН провело комплексний ремонт двох МТП у Вінниці та Миргороді, а до початку літа планує завершити ремонт ще **двох МТП** у Кременчуці та Полтаві. Ці проєкти спрямовані на покращення умов проживання та/або збільшення кількості місць у МТП. Крім цього, проєкти мають на меті покращити водопостачання / водовідведення, санітарно-гігієнічні умови (WASH), доступність для людей з інвалідністю та безпеку на території.
- **Ремонти сільських будинків для ВПО.** УВКБ ООН та партнери сприяють забезпеченню доступним житлом ВПО, які не можуть повернутися до своїх колишніх домівок. У 2025 році вже відремонтовано **122 будинки для 370 людей.**
- **Ініціатива щодо допомоги з орендою житла.** УВКБ ООН та партнери реалізують цю ініціативу в 6 областях східної, центральної та південної України. У рамках ініціативи планується надати допомогу **550 родинам ВПО**. Сім'ї отримають допомогу у вигляді компенсації вартості орендної плати впродовж 6 місяців, включно з депозитом на проживання та комунальними послугами, а також юридичну підтримку в укладанні договорів оренди та консультування з питань забезпечення засобів до існування. У 2023-2024 рр. загальна кількість родин, які отримали цю допомогу, склала **2 089 родин ВПО**. Через те, що програма УВКБ ООН доповнює нещодавно започатковану урядову програму з надання житлових субсидій, УВКБ ООН та Міністерство соціальної політики домовилися про створення механізму, який дасть змогу уникнути дублювання та забезпечить взаємодоповнюваність між відповідними програмами.
- **Соціальне житло для ВПО.** УВКБ ООН підтримує **дев'ять різних проєктів забезпечення соціального житла** для ВПО в п'яти областях, **два** з яких вже було реалізовано до березня 2025 року. Ці довгострокові варіанти житла доповнюють діяльність уряду з надання житла з державного житлового фонду для підтримки найбільш нужденних ВПО.
- **Ремонти місць загального користування.** Цього року **152 домогосподарства** вже скористалися можливістю відремонтувати місця загального користування у своїх багатоквартирних будинках. Заявки на отримання компенсації за урядовою програмою «єВідновлення» не розглядаються, якщо немає безпечного доступу до цього житла. Отже, ремонт місць загального користування, зокрема сходових клітин, у багатоповерхових будинках, який проводить УВКБ ООН, дає можливість власникам квартир отримати компенсацію на ремонт своїх помешкань (докладніше про програму «єВідновлення» читайте нижче).

РЕАГУВАННЯ УПРОДОВЖ ОСІННЬО-ЗИМОВОГО ПЕРІОДУ 2024-25 рр.

Упродовж зими масштабні обстріли з використанням повітряних засобів ураження завдавали пошкоджень енергетичній інфраструктурі по всій території України, що створювало перебої з енергопостачанням та додатково збільшувало витрати на опалення. У рамках «Плану реагування упродовж осінньо-зимового періоду 2024-2025 рр.» та доповнюючи більш широкий міжагентський план реагування, УВКБ ООН та партнери й далі надаватимуть підтримку у сфері житла постраждалим від війни людям, щоб допомогти їм пережити зиму. До запланованих заходів входить **надання наборів для сезонного утеплення житла** для приватних будинків, квартир та МТП. До цих наборів входять обігрівачі та матеріали для утеплення, які зазвичай використовуються для цих цілей, зокрема, тепловідбиваючі екрани, поліетиленова плівка для вікон, поролонові ущільнювачі та будівельна стрічка. Крім цього, заплановано **утеплення будинків, квартир та МТП, які не відповідають стандартам**, для покращення теплоізоляції будівель, зменшення витрат на опалення та економії енергії через утеплення дахів та горищ, встановлення дверей та сучасних вікон із потрійними склопакетами та усунення дефектів. Понад **21 300 людей** отримали цю підтримку. Додатково надавалася грошова допомога, необхідні зимові речі та підтримка щодо забезпечення альтернативних джерел енергопостачання.

Надання наборів для сезонного утеплення житла УВКБ ООН та партнером БФ «Право на захист» ©УВКБ ООН/Ірина Тимчишин

Ремонт з залученням підрядників у Миколаївській області ©УВКБ ООН

ПІДТРИМКА ІНІЦІАТИВИ УРЯДУ «єВідновлення».

Програма УВКБ ООН із ремонту житла покликана доповнити **програму Уряду щодо компенсацій «єВідновлення»** через надання послуг, які забезпечують рівні можливості для українців відремонтувати своє житло. Базовим елементом цієї програми є обмін інформацією на всіх рівнях - від громади до міністерства - щоб гарантувати прозорість роботи УВКБ ООН та уникнути дублювання. Жоден будинок чи квартира не ремонтується УВКБ ООН без реєстрації в базі даних SIDAR Кластера з питань житла та попереднього інформування відповідних органів влади. Після завершення робіт інформація щодо обсягу та вартості робіт знову передається органам влади. Ці додаткові послуги допоможуть сім'ям стати учасниками програми компенсації, максимально долучитися до отримання допомоги, особливо людям, які раніше не мали до неї доступу.

КЛАСТЕР З ПИТАНЬ ЖИТЛА ТА НЕПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ.

УВКБ ООН очолює Кластер з питань житла та непродовольчих товарів в Україні, а ГО «Людина в біді» є співкоординатором. До складу Кластера входять приблизно 197 партнерів, які співпрацюють для досягнення трьох цілей Кластера, викладених у ПГПР на 2025 р. До складу Кластера входять три діючі координаційні хаби. У 2025 р. партнери Кластера планують надати допомогу у сфері житла та непродовольчих товарів 3 мільйонам українців, що вимагає фінансування в розмірі 545 млн дол. США. Для ознайомлення з панеллю «5W», інформаційними довідками та рекомендаціями з конкретних питань завітайте на наш сайт.

РОБОТА З ОРГАНАМИ ВЛАДИ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ Й РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ

УВКБ ООН співпрацює та координує свою діяльність з урядом та органами державної влади, щоб забезпечити узгодженість та взаємодоповнюваність діяльності у сфері житла. З цією метою УВКБ ООН підписало Меморандуми про взаєморозуміння з 19 обласними державними адміністраціями та ключовими міністерствами:

Підписання Меморандуму про взаєморозуміння між УВКБ ООН та Міністерством розвитку громад і територій України 18 квітня 2022 року.© УВКБ ООН

Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. 16 квітня 2022 року УВКБ ООН та колишнє Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України підписали Меморандум про взаєморозуміння, в якому визначили напрями співробітництва, зокрема щодо полегшення доступу переміщених осіб до довгострокових варіантів доступного житла, що є вкрай важливим.

Міністерство розвитку громад і територій України. 18 квітня 2022 року УВКБ ООН і колишнє Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України підписали Меморандум про взаєморозуміння з метою полегшення доступу до варіантів житла для людей, які були змушені покинути свої домівки через війну, зокрема через підтримку урядової програми «Прихисток». 25 січня 2023 року УВКБ ООН підписало ще один Меморандум про взаєморозуміння з тодішнім об'єднаним Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України щодо співпраці з метою розширення можливостей отримати компенсацію та допомогу у відновленні пошкоджених війною будинків. Це створило підґрунтя для поєднання діяльності УВКБ ООН щодо ремонтів будинків і квартир з урядовою програмою «єВідновлення». Зараз УВКБ ООН тісно співпрацює з Міністерством розвитку громад та територій над реалізацією **Закону № 4080**. Цей закон передбачає створення загальнонаціональної інформаційно-аналітичної системи, яка стане ефективним інструментом для обліку нерухомості, придатної для проживання ВПО. УВКБ ООН також входить до складу робочої групи Міністерства, яка займається розробкою Національної житлової стратегії.

Міністерство соціальної політики. 28 серпня 2023 року УВКБ ООН та Міністерство соціальної політики підписали Доповнення до Меморандуму про співпрацю щодо поліпшення умов проживання переміщених осіб та надання їм доступу до послуг соціального захисту, зокрема в санаторії «Слава».

Міністерство освіти і науки України. 19 жовтня 2023 року УВКБ ООН та Міністерство освіти і науки України підписали Меморандум про взаєморозуміння щодо посилення співпраці у сфері забезпечення ВПО гідним житлом шляхом реконструкції окремих гуртожитків, що перебувають у віданні Міністерства, для використання як МТП. У Меморандумі про взаєморозуміння гарантується, що гуртожитки можуть і далі використовуватися як МТП до закінчення воєнного стану та протягом одного року після, щоб надати мешканцям певні гарантії щодо права проживання в цих гуртожитках.